IX. évfolyam. Arad, 1894. Augusztus 9. Csütörtök. 184-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG: az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint. Kéziratokat nem adunk vissza.
Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt. 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt. 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDATÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)
Telefon-szám: 151.

A tanfelügyelők.

Arad, augusztus 8.

Az ország tanfelügyelői kara tudvalevőleg vasárnapon nagy számu küldöttség által üdvözölte uj miniszterét. A küldöttség vezetője által mondott beszédben az ilyen alkalmakkor használt szintelen banális hang helyett feltünő élesen domborodott ki tanfelügyelőink általános elkeseredése, mert általánosnak kell vennünk, miután egy ilyen ünnepélyes aktus alkalmával, 32 tanfelügyelő jelenlétében, azoknak — és bizonyára a többi távollevőknek is — hozzájárulásával mondatott el.

Tóth József pestmegyei tanfelügyelő, a küldöttség szónoka, már beszéde elején érintette, hogy: »*gúny volt igen sokszor munkánk jutalma.*« Azután pedig következő megdöbbentően szomoru szavakkal végzé mondókáját: »*Halóban e testület; 25 éves fenállása óta hatáskörében, önhibáján kivül, nemcsak hogy nem fejlődött, de sőt, minden más hivatali körrel szemben bizonyos stagnálás tapasztalható rajta, működési körében megköttetvén, tekintélye és erélye kifejleszthetésének rovására akadályozó korlátok közé szorittatván.*«

Azt hinné az ember, hogy e feltünő szavak talán tul mentek azon a határon, melyen a szónoknak nemcsak az ünnepélyes alkalom-, hanem a tényleges bajokkal szemben is belül kellett volna maradnia, ám Pestmegye nagyérdemü tanfelügyelője a mondottakat is csak izleltetőnek tekinti, miután kéri, hogy engedtessék meg a tanfelügyelői karnak az iránt »*a mit most első tisztelgése alkalmával el nem mondhat, felterjesztéssel élnie.*«

Bár nem tartozunk azok közé, kik a tisztviselőséget az adózó polgárok fillérein élősködő parazita hadnak nézik, de másrészt egy-egy hivatali kar sérelmeit se veszszük országos ügynek s jobb szeretjük, ha azok inkább a hivatalos uton, semmint a forumon tárgyaltatnak s intéztetnek el.

De ha egy oly rendkivül fontos hatáskörrel biró előkelő kar, mint a tanfelügyelőké, olyanokat mondat vezérszónoka által ország-világ előtt a miniszterének, mint a mit Pestmegye tanfelügyelője mondott, akkor e testület szervezetében oly rendkivüli bajoknak kell létezniök, melyek nem egyedül a testületi tagokat érintik egyénenkint és együtt személyükre nézve, hanem károsan, sőt megdöbbentőleg veszélyesen kell hogy visszahassanak magára azon elsőrendü nemzeti érdekre, melyet ápolni, védeni, fejleszteni volnának hivatva.

Valóban, a tanfelügyelői kar keserü feljajdulásában nem csupán a rosszul dotált vagy munkával tulhalmozott tisztviselőnek sérelme nyert kifejezést, hanem a veszett pozicziora állitott, komolyan nem vett közegeknek magasztos hivatásuk elárultatása fölötti harag és szégyen érzete tört ki belőlök, az üdvözlet és tisztelgés komolyan ünnepélyes perczében.

Aivinczy katonái biz ők, a kiket doronggal küldenek abba a harczba, melyet a magyar nemzeti müvelődés érdekében kellene vivniok a felekezetek és nemzetiségek kitünően erőditett s az ellentállás leghatékonyabb fegyvereivel védett sánczai ellen; és még igy és ezzel sem szabad senkit se valahogyan bántaniok. »Erejükhöz mérten mindent, de mindent ugy kell tenniök, hogy azzal az egyes állampolgár érzelmét ne sértsék, nehogy az iskola, melynek igazi feladata a békéltetés, nemzetiségi izgalmak és kérdések szülőhelyévé váljék. Ugy kell eljárniok minden iskolában, hogy az ország törvényeinek érvényt szerezzenek, de a mellett fájdalmat ne okozzanak azoknak, a kik nemzeti szokásaikhoz ragaszkodnak. Az iskola nemzetiségi kérdéseiben nem általános rendszabályokkal fogunk rendet teremteni, hanem akkor, ha a bár legkisebbnek látszó és sokszor mégis nagyon kényes esetekben kellő tapintattal intézkedünk, s lehetőleg nem cselekszünk mással olyat, a mi fájna nekünk, ha velünk történnék meg.«

Igy körvonalozta a miniszter az ő válaszában a tanfelügyelői kar feladatának teljesitése körül szem előtt tartandó eljárását, a mi pedig nagyon bajos volt eddig s lesz ezután is rájuk nézve, midőn e feladat épen abban állana, hogy szigoruan ellenőrizzék ama törvények végrehajtását, melyeknek kijátszására épen a hivatkozott nemzetiségi iskolákban legfelsőbb tanhatóságuktól az utolsó tanitóig mindent, de mindent elkövetnek.

Egyébként hiszen jóformán felesleges

Az „Aradi Közlöny" tárczája.

Az utolsó Haros.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

[3] Irta: Kosztka Mihály.

(Folytatás.)

Mikor az inas trenirozott szolgarutinnal feladta Harosnak az atlaszbélésü császár kabátot, a kis Ilma sorsa már el volt dőlve. Harosnak negyvenkét nap mulva háromszázezer frtot kell kifizetni, pénze pedig nincs, hanem Rékássy Margit vőlegényének Stern Ignácz mindig ad háromszázezer forintot, hogy Haros báró kifizethesse vele adósságát. Felpattantotta órája fedelét: tizenegyet mutatott a finom kis arany mutató. Kiszólt az inasnak:

— Kocsimat.

Félórával később már Rékássy Ferencz dolgozó szobája kényelmes foteljében ült Haros. Szemben vele ült az öreg Rékássy s kissé reszkető kezeivel simogatta melliére csapódó fehér, ezüstös szakálát. Épen Haros beszélt:

— Nyilt leszek. Nem tagadom, hogy bárói koronámnál és kék véremnél egyebem nincs, hanem Margit kisasszony nem pénzével, de lelkével kötött le.

Erzelmemen kivül, hogy koronám felér-e a hozománynyal, ezt elbirálni önre bizom.

Itt elhallgatott, ugy érezte, hogy arczába több vér szaladt, mint kellett volna, nyilt akart lenni s nem tudott, nem merte ennek a tisztességes arcznak a szemébe mondani: bizony csak pénzed kell. Rékássy pár csöppet ivott az előttük álló finom cognacos poharak egyikéből, aztán Harosra függesztette szemeit.

— Báró ur, ha ön nem mondta volna azt, mit mondott anyagi helyzetéről, tudtam volna mégis. A Harosok sokkalta ismertebbek, semhogy ezt ne tudnók róluk. Az érzelme csakis leányomat illeti, ezért arra csak leányom adhatja meg a választ. En szivesen járulok hozzá, ha leányom érzelmét megértette.

— Akkor hát rendben volnánk — szólt Haros és felállva kalapja után nyult, most Margit kisasszonynál fogok vizitelni, végre is ez olyan dolog, miről meg kell minél előbb bizonyosodni.

— Helyes.

Haros kezét nyujtá, az öreg Rékássy megfogta mindkét kezével, szinte belé kapaszkodott s hangja még remegett is mikor mondá:

— Viselje ön magát nemesen és leányom apja gyermekének fog bizonyulni.

Hirtelen elfordult s mintha a szemüvegét igazitotta volna. Haros ajkán meg pillanatnyi mosoly villant meg, hogy a reá következőben komoly arczczal meghajtva magát távozzék.

Szegény öreg, ha látta volna azt a mosolyt, mely némaságában is azt mondta: megcsalnak agg hiszékeny, ellopják a pénzedet, akkor talán le tudta volna győzni még erős szenvedélyü vágyát a kilenczágu korona után, talán még ő tudta volna lebeszélni szerelmes, tiszta szivü leányát szüz vágyáról, de az ő tekintetét szemein átfutó köny ködje boritotta.

Haros pedig a hölgyek szalonja felé tartott. A szalonban csak Margit volt. Már órája hogy egyedül ül a bársonyos karszék puhán ölelő karjai között. Abrándozott. Tegnap különös napja volt. Sztáray volt náluk, ez a daliás jellemes és elegáns férfi. Aztán olyan különösen viselte magát, mint még sohasem. Eddig mindig nyugodt, szenvtelen volt arcza, ismai szinte parancsszóra működtek és tegnap izgatottnak látszott, hangja remegett s csodás szépen beszélt.

Margit belenézett a tükörbe s visszanézte saját magának onnan kitekintő nézését, majd akaratlanul megnyiltak ajkai.

— Hogy is mondta! . . . Van valahol messze egy fényes, aranyos ország, s van annak egy bájos királynője. Karcsu, magas alak, tojásdad arczán a halvány pir, mint hajnal csodás fénye, fekete madonna szemeiben gyémánt sugár tüze, mely elő-elő tör az álmatag tekintetben, ives szemöldöke szinte összeér egyenes vonalban lefutó orra felett s egész lényében bizarron és mégis harmonikusan olvad össze a szenvedélyes idegesség s a szüzies szendeség.

Margit lehunyta szemeit, s elhallgatott. Mikor ujra felvetette hosszu, árnyat vető, selymes pilláit, s ujra belenézett a tükörbe, szinte megdöbbent, mert onnan többé nem az ő képmása nézett vissza reá, hanem annak a Sztáray mesélte fényes, aranyos országnak bájos királynője, s fejében összekuszálódott a mese többi szála, csak arra emlékezett, hogy volt a

a figyelmeztetés, mert az ellenőrzésre az irodai munkákkal is elfoglalt s kerületi összes népiskolái felett őrködni hivatott tanfelügyelő ugy is fyzikailag képtelen, mert a gyakran több száz vidéki község iskoláit, melyek a tanfelügyelő székhelyétől napi járásnyira is fekszenek, évenként csak egyszer sem képes szemle utján végiglátogatni.

Ha most mindehhez hozzá vesszük, hogy eddigi önálló hatásköre az adminisztrácziónak küszöbön álló rendezése alkalmával még önállóság és tekintély dolgában egy alárendelt megyei hivatalnok szerepére redukálódik, könnyen megérthetni a tanfelügyelők tiszteletreméltó karának fájdalmas feljajdulását.

Reméljük azonban, hogy tanfelügyelőink épen e feljajdulást okozó hazafias buzgalmunkról lemondani nem fognak. Az oktatásügy nemzeti alapra való fektetése és a népiskoláknak a követelmények szinvonalára emelése ma oly közóhajt képez, mely e kérdést rövid idön napirendre tüzendi, s akkor magától adódik, a mit most még talán hasztalan sürgetnek, az ő állásuk és hivatásuk kellő méltatása.

BELFÖLD.

A miniszterelnök beszámolója.

A bécsi lapok legtöbbje vezérczikkben foglalkozik Wekerle Sándor nagybányai beszámolójával és a Vaterland kivételével valamennyi az elismerés hangján. Kiválóbb jelentőségü közöttük a félhivatalos Presse czikke, amely a közigazgatás reformjáról és a nemzetiségi kérdésről igy ir:

Előttünk ugy tünik fel, hogy e két feladat megoldása sokkal nehezebb lesz, mint például az egyházpolitikai ügyek elintézése. A pártok és a vidéki politikusok érdekei e két kérdésben sokkal eltérőbbek, mint a kötelező polgári házasság vitája alatt voltak. — Aztán az sem szenved kétséget, hogy a közigazgatási reformnak és a nemzetiségi kérdésnek félig, vagy egészen elhibázott megoldása sokkal veszélyesebb következményekkel járhat, mint annak a kérdésnek eldöntése, vajjon a polgári házasságnak kötelező, vagy fakultativ formája hozassék-e be?

Ránk, irja ezután, azután az idézett lap, Wekerle nagybányai beszédei közt a legkielégitőbb benyomást tette az a tószt, melyet a miniszterelnök a banketten a királyra mondott. A miniszterelnök szavai lelkes fogadtatásra találtak — talán éppen azért, mert a jelenlevők érezték aktuális jelentőségét. Wekerle nemcsak a király általános uralkodói erényeit emelte ki, hanem egy történi jelentőségü erényét is: a munka erényét. Ott látjuk a trónon a legmunkásabb fejedelmet, aki előrehaladt kora daczára valóban önfeláldozó működéssel, fáradhatatlansággal munkálkodik folytonosan népeinek boldogitásán. Ezekben a szavakban és a rákövetkezett zajos tetszésben spontán helyreigazitását látjuk annak a világitásnak, amelyben a magyarok lojalitása Kossuth halála alkalmából állt. Mi szivesen tartózkodunk ma mindenféle rekriminácziótól, de hogy azokban a napokban nem egy eset történt, ami a legmunkásabb, a legjobb, a legalkotmányosabb uralkodó iránt való szeretettel és odaadással össze nem egyeztethető, az előttünk kétséget nem szenved.

Felfogásunk mellett szól utóvégre elég hangosan az a körülmény, hogy Wekerle szükségesnek tartotta e tószt elmondását, s nem kevésbbé szól mellette az a tüntető helyeslés, amelylyel a jelenvoltak a miniszterelnök szavait üdvözölték. Mi csak kivánhatjuk, hogy Magyarországon a közel jövőben gyarapodjanak a lojalitásnak ily spontán és őszinte nyilatkozatai.

A czikk a beszámolónak az egyházpolitikára és a közigazgatási reformra vonatkozó részét is kommentálja s ugy véli, hogy az egyházpolitikai reformok meghiusitására törekvő ellenzék akcziója sikerre nem fog vezetni, mert nincsenek sem elismert vezérei, sem világos programmja, sem erős szervezete.

A nemzetiségi kérdésről a miniszter élesebb tónusban beszélt, mint Hieronymi Erdélyben. Ennek, irja a lap első sorban, bizonyára az ellenzék tendencziózus viselkedése az oka, amely a belügyminiszter utjának határozott fiaskót imputál s amely még azt az állitást is megkoczkáztatta, hogy Hieronymi a magyar állam tekintélyét megsértette, sőt veszélyeztette a románok előtt. Wekerle tegnap éppen a monarkia érdekeit és magyar jellegét hangsulyozta különös nyomatékkal és ezzel oly kommentárt fűzött Hieronymi beszédeihez, amely most utólag az ellenzék legujabb attaqe-jait parirozza.

Magyar miniszterek Lembergben.

— Wekerle, Lukács és Josipovich utja. —

— augusztus 8.

Wekerle, Lukács és Josipovich miniszterek a lembergi országos kiállitás vendégei. Inkognitóban utaztak s ezzel előre lemondtak a hivatalos fogadtatás diszéről. Nem is a külsőségekben van e látogatás jelentősége. A magyar miniszereket egyébként tisztelettelje figyelem kiséri. Badeni gróf, Galiczia helytartója, félbeszakitotta szabadságidejét, hogy üdvözölje a magyar miniszereket. A lengyel ujságok is melegen üdvözlik őket, szólván a jó barátságról, mely a magyart és a lengyelt mindig összekötötte. Régi, sokszor ismételt szólás ez a magyar-lengyel barátság, de különös és uj most, hogy a barátkozó felek egyike a hivatalos Magyarország, ha inkognitóban is.

A magyar miniszterek utazásáról és lembergi látogatásáról az alábbi sorok adnak számot.

Az ország határáig.

Nagybányán Wekerle Sándor tiszteletére tegnap Bittsánszky miniszteri tanácsos fényes estélyt adott, melyen a miniszter kisérete és több előkelőség vett részt. A házigazda a miniszterelnököt és Teleki Géza grófot köszöntötte fel. Wekerle Sándor miniszterelnök a kivilágitott főtéren és a Kossuth-utczán keresztül, kiséretével 10 óra 20 perczkor a pályaudvarhoz hajtatott. A váróteremben Gergely reform. lelkész mondott Isten-hozzádot a miniszterelnöknek, kit a pályaház udvarán összesereglett közönség zajosan megéljenzett. Lukács Béla miniszter kocsiját Szatmáron, éjjeli félkettőkor, Bátyuban pedig Josipovich miniszterét reggeli öt órakor csatolták Wekerle Sándor miniszterelnök külön vonatához.

Munkácson óriási közönség fogadta az átutazó miniszereket, Lónyai Sándor főispánnal és Nedeczey képviselővel. A pályaudvaron Cseh polgármester rövid beszéddel üdvözölte Wekerlét. A miniszterelnök megköszönte a megtiszteltetést és kijelentette, hogy Munkács egy uj évezredre van hivatva fontos központja lenni a vidéknek és hogy e feladatnak megfelelhessen, a kormánynak támogatására számithat. A különvonatot két lokomotiv vitte tovább a munkács-sztriji vonalon a határ felé.

Lembergben.

augusztus 7.

Wekerle miniszterelnök, Lukács és Josipovich miniszterek ma délután 2 óra 38 perczkor érkeztek Lembergbe. Velük jöttek Gränzenstein min. tanácsos, Popovics

---

királynőnek egy vitéze, ki merészen udvarolt neki s küzdött a szivéért, holott csak az országát akarta és volt egy apródja is a királynőnek, ki nagyon szerette hatalmas urnőjét, de még reá nézni is alig mert, s bár tudta hogy a vitéz szerelmében az anyagiság a fő motivum, nem szólt urnőjének, mert kezdte észrevenni, hogy királynője szivében kigyult az érzelem lángja a merész vitézért. Margit haraggal kiáltott fel!

— Hát mért nem szerette az a büszke királynő az apródot!

Haros megkopogtatta a szalon ajtaját. Margit összerezzent s belsejében akaratlanul megszólalt egy hang: jön a vitézed. Hangja remegett, mikor a — tessék-et mondá. Haros, mikor betette maga után az ajtót, érezte, hogy élete forduló pontján áll.

Margit idegesen kelt fel, hogy egy lépést tegyen a báró felé, kedélye fel volt izgatva. Hanem az izgalom csak az első kimondott szóig tartott, azután mindketten visszanyerték nyugalmukat. Haros kezdte meg a társalgást.

Különös és fontos dolog elmondása, megkérdése vezetett ma engem ide.

Margit nem szólt reá semmit, csak tágabban vonta széjjel szemeit, Haros meg folytatta.

— En fontosnak tartom, s nem tagadom, hogy némi rettegéssel nézek elé azon válasznak, mely sorsom fölött fog dönteni. Nem vagyok én költő, nem szorult belém áradozásra hajló poéta lélek, hogy virágos szavakkal mondjam el azt, mely talán természeténél fogva megkivánná, bennem csak józanság és az érzelem igazsága lakik.

Margit keze lesiklott öléből, végig bársony, csikos szoknyáján, le a karszék támláján s csendesen belemarkolt a lecsüngő selyem rojtokba. Nyilt szavak voltak ezek, miket Haros szeme közé nézve mondott neki, volt benne férfias őszinteség és jellem is sugárzott az egyenes beszédből s néki mégis ugy tetszett, mintha csupa hazugság, csupa asszonyos furfang, csupa jellemtelenség hömpölygött volna felé e szavakkal. Haros meg csak beszélt tovább:

— Szerelmes vagyok Margit, nagyon szerelmes. Talán mikor ezt mondom, pozet kellett volna vágnom, tán sóhajtanom is kellett volna, de én ezt nem tudom tenni.

Megmondtam, szerelmes vagyok, most azt is megmondom ki az, ki felszitotta lelkemben, szivemben ez érzelem lángját — és lehajlott Margit lesiklott puha keze után. Margit lehunyta szemeit, s ott zsibongott az agyában.

. . . Volt a királynőnek egy vitéze, ki merészen udvarolt neki, s küzdött szivéért, holott csak az országát akarta . . .

Mikor felvetette szemeit Haros azt mondta neki:

— Magát szeretem.

Hirtelen kikapta kezét Margit a báróéból, arczát elfutotta a pir, mit az első vallomás izgalma festett arczára. Szereti, őt szereti, ez az ember, ki a nők beczézett bálványa. Hát nem a közöny, nem a mellőzés, hanem csak a szerelmes ember félelme volt az ok, hogy addig kerülte. Ezek a gyakori látogatások, melyek névleg másnak szólottak, tényleg őt illették. Büszkeség töltötte el egész lényét, oly büszkeség, melyet csak hadvezér érezhet a legyőzöttek láttára, lelke az érzelmek különféleségébe merült, csak a szive nem vert oly igaz hévvel, mint az igaz szerelmesek szive. Haros ujra kezébe vette az elkapott kezecskét.

— Minden függ válaszától. Akar-e kiséröm lenni egy életen keresztül?

Margit a másik szabad kezével elsimitotta homlokáról az erőszakosan odahulló hajakat, mintha azokkal a hajszálakkal mást is el akart volna simitani, aztán megnyilatkozott szive, mely szeretett, forrón, szenvedélyesen, talán azt sem tudva, kit? Rejtély volt érzelme önmaga előtt is. Mert izgatta őt Haros eddigi kimért, hideg viselete, s e mostani hirtelen változás s a győzelem büszkesége s azért még sem tudott szabadulni egy mesétől, melyben olyan kedves alak az a szerelmében némán szenvedő apród. Hanem azért szive nem hazudott, mikor azt mondta Harosnak, szemlesütve, halkan:

— Akarok.

S ebben a pillanatban az igaz érzelem pirja hajnallott arczán, ekkor igazán szerette ezt a férfit, ezt a vitézt.

Csak egy halkan kiejtett szó volt az egész s ezt az öreg, ősz embert, ki a szalon hátsó ajtaján a függönyök között megjelent, mégis oly boldoggá tette.

Haros Tódor báró pedig, mint ki egy millios üzletet csinált, reányomta a róla szóló okmányra, arra a kis fehér kézre a pecsétet egy csókkal.

(Folytatása következik.)

osztálytanácsos és Lónyay, Beregmegye főispánja. A miniszterelnök fiát is magával hozta. Minthogy a miniszterek inkognitóban utaznak, hivatalos fogtatás nem volt. A pályaudvaron a miniszterek a kiállitás magyar osztálya, élén Kovács dr.-ral, és több itt élő magyar fogadta. Midőn Wekerle miniszterelnök fiával a szalonkocsiból kiszállott hatalmas éljenzés hangzott fel. Marchwiczki igazgató a miniszterek rendelkezésére bocsátotta magát. A miniszterek az Imperiál szállóba hajtattak, hol részükre 8 szobát foglaltak le. A lakósság a miniszterek, midőn a városba hajtattak, felette rokonszenvesen fogadta.

Délután 4 órakor névjegyeiket hagyták hátra Sapieha Adám herczegnél, a kiállitás elnökénél, ki néhány nap óta Lembergből távol van, továbbá Badeni Szaniszló grófnál és Gorayski lovagnál, a kiállitás alelnökénél, azután még Badeni Kázmér gróf helytartónál és Chamiec lovag tartományi marsall-helyettesnél.

Ezután a miniszterek a kiállitásba mentek, a hol Badeni Szaniszló gróf, Horayski lovag és Marchwiczki kiállitási igazgató fogadták őket. Tüzetesen megtekintették az iparcsarnokot, a raclawicei csata panorámáját, a müvészeti pavillont, a hol egy óráig időztek s csaknem az összes jelentősebb festményeket megnézték, az épitészeti pavillont, Potoczki András gróf pavillonját, hol a vadász-trofeumok és a mezőgazdasági termények kötötték le figyelmüket. Körséta után a miniszterek a kiséretük: Kovács dr. igazgató, Badeni Szaniszló gróf, Gorayski lovag és Marchwiczki dr. Gérárd franczia vendéglőjének verandáján ebédeltek. Nemsokára hozzájuk csatlakozott Korytowski lovag tartományi pénzügyigazgatósági elnök is, hét órakor pedig megérkezett Buskból Badeni Kázmér gróf helytartó, a ki csupán azért szakitotta meg szabadságidejét, hogy a magyar miniszereket üdvözölhesse. A helytartó egyenesen a vasuttól hajtatott a kiállitásba.

Az ebédnél igen élénk beszélgetés folyt a galiciai viszonyokról és a kiállitásról, a melyet a magyar miniszterek nagyon dicsértek.

Este a miniszterek megnézték a kivilágitott szökőkutat.

Másnap a város és a kiállitás magyar osztályának megtekintése után Badeni Szaniszló grófnál s az osztrák urak házának tagjánál ebédeltek a miniszterek.

Az esti vonattal hét és fél órakor a miniszterek kiséretökkel Lawocznén keresztül hazautaztak.

A lengyel lapok a magyar miniszterek látogatása alkalmából szives hangu üdvözlő czikkeket közölnek, melyekben utalnak a lengyelek és magyarok barátságos viszonyára.

Városi közügyek.

Arad egy hónapja.

— A polgármester havi jelentése. —

(Vége.)

A városi szegény ápoldában elhelyezve volt 57 egyén, kibocsájtatott 4, tébolydába szállittatott 1, julius hóban felvétetett 4, maradt a hó végén 56. Elelmezésükre 1748 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havi segélyben részesitett szegények száma volt 364, julius hóban felvétetett 12, maradt a hó végén 376. A város közönsége által tartott árva és lelencz gyermekek száma volt 64. Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt junius végén 170, julius hóban bejelentetett 5, meghalt 3, anyjának visszaadatott 1, más helyre vitetett 2, maradt a hó végén 169. Tüz 7 esetben volt, nagyobb arányokat azonban egy sem öltött.

A községi biróságnál elintézetlen maradt junius hó végén 141 ügy, juliusban befolyt 690, összesen elintézés alatt állott 831, ebből elintéztetett 730, tárgyalás alatt maradt 101, végrehajtás foganatosittatott 112, árverés tartatott 3.

A katona-ügyek szabályszerüen vezettettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 154 közös hadseregbeli és 63 honvéd tartalékos. Utóállittatott 4 helybeli és 3 idegen illetőségü hadköteles. Önkéntesnek besoroztatott 2. A póttartalékba helyeztetett 2. A város terhére vendéglőkben elszállásoltatott 82 főtiszt 8 lóval. Előfogat kiállittatott 18. A nagykörut folytatólagos rendezése befejeztetett. A törvényhatósági utakra előirányzott anyag kiszállitása befejeztetett. Az uj telepitvényi és a gáji iskolák kibővitése a befejezéshez közel áll. A vásártéri honvéd huszár laktanya és a Kossuth-utczai laktanyánál a fegyverraktár épitése megkezdettek.

Az adóbehajtás eredménye a következő volt. Befolyt: állami adóban 16,729 frt 12 kr, leiratott 51,283 frt 85 kr, összesen 68,012 frt 97 kr, hadmentességi dijban 159 frt 08 kr, jog- és bélyegilletékben 2437 frt 53 kr, községi adó 6561 frt 56 kr, leiratott 26,615 frt 96 krajczár, összesen 33177 forint 52 krajczár, utadó 1463 frt 14 kr, leiratott 350 frt 79 kr, összesen 1813 frt 93 kr, átiratási dijban 1691 frt 81 kr, iparkamaraidij 106 frt 69 kr. Idegen közadóban 4479 frt 32 kr., leiratott 1605 frt 98 kr, összesen 6085 forint 30 krajczár.

Az árvapénztár forgalma volt bevételben a mult havi maradványnyal együtt 406,506 frt $20\frac{1}{2}$ kr, kiadás volt 13,357 frt 20 kr, maradvány 393,149 frt $\frac{1}{2}$ kr.

A házi pénztár forgalma volt bevételben 96,247 frt 89 kr, kiadásban 81,886 frt $57\frac{1}{2}$ krajczár, maradvány 14,361 frt $31\frac{1}{2}$ kr. Az utépitési alap bevétele volt 15,801 frt 35 kr, kiadása 7925 frt 18 kr, maradványa 7876 frt 17 kr. A védgátépitési alap állása volt 10,686 frt $60\frac{1}{2}$ kr.

A különféle alapok bevétele volt 385,829 frt 68 kr, kiadása 24687 frt $12\frac{1}{2}$ kr, maradványa 361,142 frt $55\frac{1}{2}$ kr.

Kövezetvámban befolyt 2775 frt 40 kr, helypénzben 4063 frt 66 kr, partvám 682 frt 92 kr., összesen 7521 frt 92 kr, kiadás volt 1446 frt 46 kr, maradt tiszta jövedelem 6075 frt 46 kr.

A mértékhitelesitő hivatalnál hitelesittetett 20 darab folyadékmérték; 1355 darab hordó; 8 darab száraz tárgy mérő és 7 drb mérleg.

Hitelesitési dij befolyt 634 forint 89 krajczár.

Az állategészségügy kielégitő volt.

Arad, 1894. aug. 6.

SALACZ GYULA,
kir. tanácsos, polgármester.

KÜLFÖLD.

Nacsovics bolgár külügyminiszter.

Nacsovics külügyminiszter egy nagyhatalom szófiai diplomácziai képviselője előtt következőkép nyilatkozott a bulgáriai politikai helyzetről:

„Igen érthetőnek tartjuk, hogy külpolitikánk felől, az utóbbi időben előfordult sok interview folytán, téves nézeteket terjesztenek. Külpolitikánk tulajdonkép abban áll, hogy kizárólag a belső béke müvével és az alkotó munkás belpolitika számos feladataival foglalkozunk, — és hogy lehetőleg kevés külpolitikai kérdést tolunk előtérbe. Külpolitikánk csak tisztán bolgár és konzervativ, a mint csakis ilyen lehet. Feltartóztathatlanul dolgozunk Bulgária kulturális és gazdasági haladásáért és ezzel megtámadhatlan alapon biztositjuk Ferdinánd fejedelem dinásztiáját. A bolgár nép általánosan dinásztikus érzelmü. Mindent megteszünk, hogy örökletes ellenségek babonái által ne akadályoztassuk magunkat. De senkire sem toljuk fel magunkat, mert Bulgária ur a saját országában és az akar maradni. Az ujan választandó szobranye többsége meg fogja erősiteni politikánk helyességét. A barátságos viszony egész Európához, kivétel nélkül, lassanként természetes eredménye lesz ennek az őszinte és egyenes politikának. A nélkül, hogy tolakodnánk, egész Európa elfogja ismerni végre, hogy a bolgár állam előrehaladó megerősödésének minden napjával mindinkább a rend és állandóság eleme lesz, a mely Keleten a béke fentartásának becses szolgálatokat tesz."

—

China és Japán háboruja.

Tien-Csinből jelentik: Li-Hung-Chang alkirály szemlét tartott az ujonnan érkezett csapatok fölött, s itt már a sárga kabát nélkül jelent meg. Személyes üzenetet küldött a japán követhez, melyben sajnálatát fejezi ki azért, hogy a Pekingből hazatérő japán követségi tagokat Tokuban inzultálták. — Egy második tengeri ütközetről szóló hirek még nem nyertek megerősitést. — A „Chinai császár" nevü gőzhajó Shangaiban, midőn a kikötőbe akart betérni, a viz csekélysége folytán földet érve, megakadt, de sértetlen maradt. A tisztek tagadják, hogy a hajó csempészett árukat hozott volna. — Li-Hung-Chang alkirály a „Kowsching" szétlövetése által árvaságra jutott gyermekeknek nyujtandó kártéritést 3 és fél millió dollárra szabta.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 760.7 milliméter, délután 2 órakor 759.3 milliméter. **Hőmérsék:** reggel 7 órakor C° + 22.0, délután 2 órakor C° + 32.4. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor DK. 2, délután 2 órakor K. 4. **Felhőzet:** reggel többnyire derült, délután többnyire derült. **Csapadék az utóbbi 24 órában:** 0 milliméter.

Augusztusi közgyülés.

— A törvényhatóság ülése. —

Arad, augusztus 8.

Tegnap délután tartották az augusztusi városi közgyülést, amelyet a város-atyák egy töredéke hallgatta — unalom közt — végig.

A sorrend egyhangu szomoruságába csak Avarffy Géza aggodalmaskodása keltett némi derüt a Hughes és Lankaster czég csatornázása felett, mert mit ér a mi csatornázásunk — mondta Avarffy Géza — ha nem kapunk bele való jó vizet?

A közgyülés részletes lefolyását különben az alábbiakban adja tudósitónk;

*

Tegnap délután 5 órakor tartotta Aradváros törvényhatósága rendes havi közgyülését.

Salacz Gyula kir. tanácsos elnöklete alatt jelen voltak: Sarlot Domokos főkapitány, Institóris Kálmán főjegyző, Perger János dr. ügyész, Kádas Kálmán aljegyző, Virág Lajos, Szondy Béla, Dániel László, Szontagh Gyula, Reicher Károly, Löts Rezső, Varjassy József, Zemplényi Sándor, Bing Vilmos, Pollák Károly dr., Schuster Illés dr., Bing Ede, Wadovszky Gusztáv, Posgay Lajos, Kohn S. N., Ravasz Imre, Barabás Béla dr., Walder Gyula, Pekár Károly, Reicher Ferencz, Tisch Mór dr., Edvi Illés László, Schuszter Henrik, Keresztes Gyula dr., Mitner József, Boros Vida, Vas Gusztáv, Avarffy Géza, Kiss István, Nagy Kálmán, Weidenfeld István dr., Varga József, Müller Gyula, Éles Ármin, Neuman Samu, Szelle József, Magyari Ferencz, Domonkos Lajos, Kabdebó János dr., Glüch Károly, Réthy Viktor, Kristyóry János, Dobró Jócza, stb., stb.

Salacz Gyula kir. tanácsos elnöklő polgármester öt óra után nehány perczczel megnyitotta a gyülést és kérte egyuttal a julius havi polgármesteri jelentés tudomásul vételét.

A polgármesteri jelentés tudomásul vétele után következett a királyi köszönet.

A magy. kir. belügyminiszterium ugyanis értesitette Arad város tanácsát, miszerint Ő császári és apostoli királyi Felsége meghagyta, hogy ő Felsége 40 éves házassági évfordulója alkalmából Arad város közönsége által bemutatott hódolatteljes üdvkivánatokért legmagasabb köszönete nyilvánittassék.

Pozsony vármegyének és közönségének a miniszterelnökhöz intézett felterjesztését olvasta ezután Institóris Kálmán főjegyző, melyben az első magyar király Szent István emlékére állitandó szobor ügyében indit mozgalmat és kéri Arad város törvényhatóságának pártfogását.

A tanács ajánlatára a közgyülés pártolólag veszi tudomásul Pozsony vármegye felterjesztését.

A magy. kir. belügyminiszterium a vizvezetéki és csatornázási vállalat szerződéseit — mint már megirtuk — jóváhagyta. Tudomásul szolgált.

A pénzügyi bizottság jelentését a csatornázási költségek fedezéséhez — mint azt annak idején részletesen megirtuk — tudomásul vették egyhangulag.

A belügyminiszterium leirt Aradváros tanácsához és kéri a város által a ménesi vinczellérképezdében alapitott helyek további meghosszabbitását. Aradvárosa ugyanis két alapitványi helyet létesitett a vinczellér-képezdében, melyet — e felszólitás folytán — tovább is fentart.

Jóváhagyta a közgyülés a polgármesteri előterjesztés alapján a Kossuth-utczai laktanyánál épitendő fegyverraktár épitésére megszavazott 42000 forint kölcsön felvételét.

Tudomásul szolgált Festetich Andor gróf leirata, melyben földmivelésügyi miniszterré való kineveztetéséről értesiti a várost, ugyszintén a belügyminiszter jóváhagyása a városi tanszemélyzet fizetésének emelése tárgyában.

A tanács jelenti, hogy Fericsán Demeter és társai által bérelt nagy legelőből 7 holdat kérnek egy évi próba-juhlegelőül. A tanács pártolólag terjeszti a közgyülés elé, a mely ennek értelmében határoz.

Ugyancsak a tanács jelenti, hogy megtartották a gulyalegelőbeli földek feletti árverezést, mely alkalommal holdanként a legtöbbet igérő 16 frtot kinált. Tudomásul szolgált.

Walder S. és fia a Marosparton bérelt falerakó helyek, továbbá Kilényi R. és társai, Limbek János és Kabdebó Katalin szinházi bérleteinek megkötött szerződéseit a közgyülés jóváhagyta.

A radnai-uton teljesitett kövezést és az arra forditott 500 forint kiadást jóvahagyták.

Heitz Nándor, Lukács Gyula, ifj. Bahnen József, Bod József, Stamberger József, Wappel Viktor, Hirschmann Vilmos, Avarffy Imréné, Zeick József, Karácsonyi Illés és Zsótér György aradi lakosok által emelt uj épületek községi adómentességének engedélyezése iránti kérvényöket a közgyülés jóváhagyta.

Következett ezután a sorrend legérdekesebb pontja, a Hughes és Lancester czég mint a csatornázás vállalkozójának munkaprogrammja.

A munkaprogramm igen érdekes képet nyujt az angolok tervéről, mely szerint a munkálatot annál is inkább hamar kivánják bevégezni, hogy a közönség mielőbb élvezhesse annak gyümölcsét, mert közegészségi szempontból rendkivül fontos ez s különben is közös érdek, hogy mielőbb megvalósuljon. Igérik, hogy mintaszerü berendezéseket eszközölnek. A megvalósitás gyorsaságát azzal fokozni akarják, hogy az öt szakaszon, mely egymástól teljesen független lesz, egyenként végzik be a munkálatokat. Először is a város azon pontján kezdik meg a csatornázást, a hol a forgalom nem oly nagy, mivel a talajviszonyok megismerésére idöt kell nyerniök s a munkásokat be kell gyakorolniok; a kezdet nehézségeit legyözve, gyorsan fognak ezután haladni a többi szakaszokon a munkálatokkal.

A negyedik ejektor részletes tervét nyujtották most be, ezután a többi ejektorét is egyenként beterjesztik abban a sorrendben, a mint a munkálatokat eszközlik. A negyedik ejektor kiterjed a templom-utczától a Széchenyi-utczáig s határolva van a Battyányi-, Kossuth-, Perényi-, Kis Ernő-, Kovács-, Wesselényi-, Fábián- és Révai-utczáktól. Ezeken az utczákon végzik be először a csatornázási munkálatokat. Az alatt azonban, mig az első állomást épitik, mindjárt munkába veszik a tanács által kijelölendő második állomást is. Egyidejüleg felépitik a légsüritő géphálózatot is.

A terv szerint ez évben már két állomás és a gépház teljesen elkészül.

A vállalkozó czég kérésére a tanács javaslata folytán egy ellenörző és átvevő bizottság választatott, mely a munkálatok folyama alatt mindenfelől tájékozva legyen s a tanácsnak jelentést tegyen. Ebbe a bizottságba Parecz István elnöklete alatt beválasztattak: Virágh Lajos tömérnök, Boros Beni, Hegedüs László, Pekár Károly, Nesznera Aladár, Hajek Rezső, Halmay Andor és Fényes Dezső.

A közgyülés Avarffy Géza gyenge érvelésü felszólalása után egyhangulag tudomásul vette az angolok benyujtott munkaprogrammját.

A vértanu szobor-bizottság előterjesztését a szobor körüli rácsozat felállitására vonatkozólag — melyet a bizottság ülése alkalmával részletesen ismertettünk, a közgyülés tudomásul vette.

Ez volt az utolsó tudomásul vétel, mely után elnöklő Salacz Gyula a gyülést bezárta.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 9. —

Változó felhőzet. — Meleg. — Zivataros. — Helyenként csapadék.

Elitélt lókötő-banda.

— Saját tudósitónktól. —

Szeged, augusztus 8.

Erdekes végtárgyalás folyt le tegnap a szegedi kir. bünfenyitő törvényszék tárgyalási termében.

Nemes Nagy Antal és társai adtak számot a biróság előtt azokról a dicső dolgaikról, melyeket a lókötés terén oly páratlan ügyességgel és rafinériával folytattak évről-évre, Arad, Csanád- és Csongrádmegyében ugyszólván az egész délvidéken, mignem egyszer csak rájuk nehezedett az igazságszolgáltatás sujtó keze.

Egész rendszeres kompánia volt a Nemeské. Az egyik lopta a lovat, a másik lópasszust gyártott a lopott lovak, számára, a diszes család többi tagjai pedig eladogatták azokat.

Különben Nemesék a régi korból való alakok, akik már a Rádai-korszak alatt ültek és ülni fognak — ugy látszik — az emberi kor legvégső határáig.

*

Nemes Nagy Antal és társai bünügye tegnap került végtárgyalásra a szegedi kir. bünfenyitő törvényszék előtt. A büntető tanács elnoke dr. Czukor Ignácz, tagjai Magai Lajos és Onitiu Elek k. törvényszéki birák voltak. A vádat Horváth alügyész képviselte, meg a védelem részéről Pillich Kálmán szegedi és Susich Mihály temesvári ügyvédek jelentek meg.

A lókötéssel vádolt kompániát a büntető törvényszék többrendbeli büncselekményekért vonta felelősségre, melyek között azomban a pécskai vásáron elkövetett dolguk a legérdekesebb.

Az 1892-iki év julius havában virradóra, Harkai Imre csengelei lakostól 3 darab nyilt helyen kiponyvázott lovát ellopták. A csendőrség által teljesitett elönyomozat szerint Harkainak két sárga lovát az ugyanazon évi ó-pécskai országos vásáron adták el az akkor még ismeretlen tettesek, természetesen hamis lójárlatokkal. A csendőrség a lopottnak felismert két lovat elkobozta s azokat a károsnak visszaszolgáltatta. A föl nem talált 4 éves csődört illetöleg a csendőrség kideritette, hogy azt ugyancsak az 1892. évi ó-pécskai vásáron, Szarka Mihály pécskai lakós kialkudta s már a nevére is akarta iratni, azonban figyelmeztetve lévén, hogy az eladók gyanus egyének, a vételtől elállott. Az eladók észrevevén, hogy gyanuba keveredtek, a csődör csikóhoz egy lovát vásároltak és Pécskáról gyorsan eltávoztak.

Mindezekkel kapcsolatosan Csik Ferencz, Dimibrin Koszta, Arvai Lajos, Soós István, ifj. Káli István, Szarka Mihály, Tánczos Manilla, Kelemen Zsiga, Kovács János, Mezei Kövágó Péter és Kőmives Pál kihallgatott tanuk a végtárgyalás folyamán esküvel bizonyitották, hogy a Harkaitól ellopott lovakat az ó-pécskai vásáron Nemes Nagy Antal, Nemes Nagy Ferencz, Nemes Nagy Pál és Becski István kisteleki lakosok árulták. A vizsgálat folyamán beszerzett adatok azt is bizonyitották, hogy a lójárlatokat Mészáros József kisteleki lakos hamisitotta s hogy a hamisitónak Uti Zsigmond temesvári hivatalszolga játszott kezeire, ki a jegyzői hivatalból a járlati leveleket ellopta s azokat a hamisitónak eladta.

Ezen büntényt illetőleg a kompánia minden egyes tagja erős tagadásban van, de mig a Nemes familiára 13 tanu esküi alatt rábizonyitotta azt, hogy ők voltak az ó-pécskai lókupeczek, addig Mészáros József sem tudta a maga alibijét beigazolni.

Délután 5 óra volt, mire az itélet kihirdetésére került a sor, melyet a nagyszámu hallgatőság, a nagy hőség daczára türelemmel kivárt.

A kihirdetett itélet szerint a kir. büntető törvényszék Nemes Nagy Antalt és társait a végtárgyaláson beigazolt többrendbeli lopásban és közokirathamisitásban bünösöknek mondja ki és ezért összbüntetésül Nemes Nagy Antalt 6 évi (melyből egy év és 6 hó kitöltöttnek vétetik), Nemes Nagy Pált, Nemes Nagy Ferenczet és Becski Istvánt egyenkint 5 évi (melyből egy év és 6 hó kitöltöttnek vétetik), Mészáros Józsefet 3 évi (melyből egy év és 6 hó kitöltöttnek vétetik), végül Uti Zsigmond temesvári hivatalszolgát 1 évi börtönre (melyből 6 hó kitöltöttnek vétetik) itélte.

Rajcsányi Kálmán és Nemes Nagy Antalné a közokirathamisitás vádja alól fölmentettek.

Az itélet ellen vádlottak, védők és az ügyész fellebbezést jelentettek be.

HIREK.

Augusztus 9. Csütörtök. Röm. kath. naptár: Román. — Protestáns naptár: Román. — Izraelita naptár: S. Debarim. — Görög-keleti naptár (julius 28.): Nikánor. — A nap kél 4 óra 35 perczkor, nyugszik 7 óra 2 perczkor.

Szabadsagharczi emléktargyak országos muzeuma (szinházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bejenet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtar nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pentekea 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		*Budapest felől érkezik:*	
Nagyvárad reggel	5.18	Vv. Csabáról reggel	9.10
Nagyvárad d. e.	11.30	Nagyvárad este	8.42
Gyorsvonat reggel	8.20	Személyvonat reggel	6.10
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat d. u.	3.55
Személyvonat este	9.45	Gyorsvonat este	6.55
Erdély felé:		*Erdély felől:*	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinről reggel	7.—
Soborsinig d. u.	2.30	Személyvonat d. e.	11.—
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat este	8.55
Temesvár felé:		*Temesvár felől:*	
Vegyesvonat reggel	6.25	Személyvonat d. e.	9.44
Vegyesvonat d. e.	11.35	Vegyesvonat d. u.	3.44
Személyvonat d. u.	5.58	Vegyesvonat este	10.55
Szeged felé:		*Szeged felől:*	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat d. e.	9.—	Személyvonat este	6.45
Vegyesvonat d. u.	4.20	Személyvonat este	10.—
Gurahonczi felé:		*Gurahonczi felől:*	
Személyvonat reggel	6.40	Személyvonat reggel	8.—
Személyvonat d. u.	5.23	Személyvonat este	6.50
Vegyesvonat d. u.	12.30	Vegyesvonat d. e.	11.43

A gyoroki csángó iskola.

— augusztus 8.

A gyoroki csángó telep nem csak arról volt eddig nevezetes, hogy vándorbotra kelt bukovinai véreink ott maradandó és a többinél nyugalmasabb tüzhelyet alapithattak, hanem arról is, hogy a tiz évi település daczára iskolára szert tenni nem tudtak.

Most azonban az aradi kincstári jószágigazgatónak, Végh Aurél, kir. tanácsosnak fáradozásai folytán a pénzügyminiszter háromezer ötszáz forintot küldött le Varjassy Arpád aradmegyei kir. tanfelügyelőhöz, a végből, hogy ez összegből Gyorokon iskola épitessék.

A pénzügyminiszter adományát gyarapitja Pálys Mátyás gyoroki katholikus lelkész által ugyane czélra gyüjtött más ezer forint, ugy hogy a négyezerötszáz forint nemcsak iskola, hanem az épületben elhelyezendő kisdedóvoda létesitésére is elegendő lesz.

Hogy az iskolában jól javadalmazott tanitó müködhessék a népnevelés javára, arról gondoskodott annak idején ugyancsak az aradi kincstári jószágigazgatóság, midőn a a telepités alkalmával a leendő tanitó jutalékául tizenhét hold földet hasitott ki.

Az aradi kincstári jószágigazgatóság feje, Végh Aurél kir. tanácsos hazafias buzgalmának ez ujabb tanuságát az örvendetes esemény kapcsán felemliteni el nem mulaszthatjuk, s örvendünk, hogy az ő közbenjárására s Buja Sándor közremüködése folytán végre létesül a gyoroki csángó-iskola.

—

— **Személyi hir.** Baross Ferencz dr. Aradmegye I-ső aljegyzője négy heti szabadságidejét Buziáson töltve el, tegnap ujra elfoglalta hivatalát.

— **A város egészségügye.** Arad város közigazgatási bizottsági ülésén Posgay Lajos dr. főorvos jelentést terjesztett elő a város mult havi egészségi állapotáról. A jelentés érdekelt része ez: Közegészségi viszonyaink a betegülések szaporodása folytán kedvezőtlenül alakultak. A városi illetőségüek halálozása 23 esettel volt több, mint juniusban s a városi ujszülöttek száma azt csak 14-el haladta meg. A csorvás—hurutos gyomor és bélbántalmak tulnyomó számban jelentkeztek A csecsemők nyári hasmenése felette elterjedt s ezek kedvezőtlen halálozási arányaiban fő része van. A felnőttek közt — a hőség és életrendi hibák befolyása következtében, a nyári hányszékelés számosb esete fordult elő. A fertőző betegségek általában szükebb korlátok között jöttek elő. A járványos kanyaró összesen csak 21, a difteritis 10 esettel egy-egy halálozással van bejegyezve. — A typhus öt, a trachoma 3 uj esettel tapasztaltatott.

— **Egy hónapi időjárás.** Az időjárás julius hóban, mint a főorvos jelentése mondja, tartósan tropikus hőség mellett kiválóan száraz volt. Tulnyomúlag derült ég s gyenge széláramlat észleltetett. Kissé esett 8 nap; csepegett háromszor; égi háboru mutatkozott hatszor, szélvihar egyszer. A csapadék magassága 39 mm. Uralgó szélirány volt a nyugoti.

— **Tanitók öröme.** A Hódmezővásárhelyen magyar szóra gyülekezett tanitók, kikről megirtuk, hogy nem kapták meg illetményeiket és azért bajban vannak, most már kiszabadultak e bajból. A ministerium ugyanis tegnap délután táviratilag utasitotta az adóhivatalt, hogy a nemzetiségi tanitókat fizesse ki. Az adóhivatal a meghagyásnak ma délelőtt tesz eleget. A tanitók körében nagy az öröm. A lapokat, melyekben esetük meg volt irva, elkapkodták és házigazdáiknak mutogatták. Ezek aztán elhitték, hogy eddig azért nem fizettek a tanitók, mert hát nekik sem fizették ki a járandóságaikat.

— **A közegészségügyi kongresszus.** A nyolczadik nemzetközi közegészségi és demografiai kongresszus kiállitási bizottsága Tőry n a y Béla miniszteri tanácsos elnöklete alatt tegnap ülést tartott. Örvendetes tudomásul vette a bizottság mindenekelőtt azt a bejelentést, hogy eddig 20 város jelentette be, hogy az egészségügyi kiállitáson részt vesz; igy Brescia, Hamburg, Odessa, Luzern, Köln, Mons, Budapest, Amsterdam, Nagyvárad, Posen, Győr, St.-Louis (Amerika), Kolozsvár, Arad, Brünn, Páris, Montpellier, Velencze, Debreczen. A városok egészségügye az egész kiállitásnak egy külön részét fogja képezni; épp ugy egy gyüjtő kiállitásban lesz feltüntetve a fürdészet (az ásványvizekkel) és a hullaégetés. A közös kiállitás részére, mely államok szerint lesz csoportositva, eddig száznál több kiállitó jelentkezett. A kiállitási katalógus szerkesztésére Farkas L. dr. főorvos elnöklete alatt külön bizottságot küldöttek ki, az egész kiállitás felszerelését pedig a bizottság kérelmére Kresz Géza dr. ker. orvos vállalta el. A kongresszuson Arad városát Posgay Lajos dr. fogja képviselni.

— **Utóállitás a várban.** Az aradi várban folyó hó 6-án utóállitás volt a rendes katonai és polgári sorozó-bizottság előtt. Elővezettek összesen 18 sorozandót, a kik közül 3 szál legény vált be katonának.

— **Meteor.** Vándorutra kelt égi lakót láttak a napokban Pankotán. Kelet felől jött s gyors futásában hosszu fénysávot hagyott maga mögött. Majd — mint levelezőnk jelenti — az égbolt nyugati peremén hirtelen eltünt.

— **Kéjvonat Menyházára.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága f. év augusztus 12-én, azaz vasárnapon Aradról Menyháza fürdőbe rendkivül leszállitott menetárak mellett kéjvonatot fog inditani. A vonat indul Aradról vasárnapon reggel 5 óra 30 pkor, Menyházára érkezik délelőtt 9 óra 37 pkor. Visszatér Menyházáról este 6 óra 5 pkor Aradra érkezik 10 óra 09 pkor este. Menetár Aradról Menyháza fürdőbe és vissza I. osztályban 3 frt, II. osztályban 2 frt, III. osztályban 1 frt 50 kr. Jegyek Arad pályaudvaron e hó 11-én esti 6 óráig az a. cs. e. v. állomás képviselőség irodájában vagy a hivatalos órák alatt az igazgatóságnál előre váltandók. Visszautazásnál a jegyek Menyházán lebélyegeztetendők. Aradról menet a jegyek csakis a kéjvonatra érvényesek, visszautazás azonban 12. és 13-án bármely rendes vonattal is történhetik. További felvilágositások az aradi állomásképviselőségnél szerezhetők.

— **Táv-létra verseny.** Legeslegujabb verseny, melyet még soha sehol nem mutattak be a sportkedvelő s értő közönségnek az ugynevezett létra-táv verseny. Már meghonositójának neve sem mindennapi: Schvarcznak hivják. S e név nem hiába fejezi ki a sötét fogalmát, mert ördögi furfanggal volt kieszelve azon terv, melylyel a fentjelzett versenynyel magának a geniális Mózes-ivadék 100 forintokat szerzett. Fogadott ugyanis Bánát-Komlós notabilitásának nehány tagjával, hogy mesterségének jelképén (szobafestő mesterember volt) egy kétágu létrán állva két óra alatt meg tesz egy kilométernyi utat. A merész sportsmant utjában egy orvos, egy pap, egy jegyző s egy koporsó-raktáros kisérték, rosszulléte, halála, végrendelkezése és temetéséről gondoskodandó. Nem került azonban sor egyikre sem. A létra-táv-verseny bátor uttörő előharczosa diadalmaskodott gunyolódó ellenfelein, s a száz forintok övé lettek.

— **Vizbefult leányok.** Szörnyü szerencsétlenség hirét küldi lugosi levelezőnk. A Lugos és Szikla közt létesitett uj kincstári faiskolához a szapáryfalvai telepes községből több fiatal leánykát hoztak munkára, a kik serényen végezték dolgukat. Tegnapelőtt dél felé a leányok közül öten a nagy meleg miatt a nyilt Temesbe mentek fürdeni, de szerencsétlenségükre olyan mély helyre kerültek, hogy a viz rögtön elkapta őket. Kettőjük azonnal elmerült, a többi hárőm a hullámokkal küzdve kiáltott segélyért s ezeket egy odasiető román kertész ki is mentette a vizből. A másik két leány azonban ott lelte halálát és holttestüket csak tegnap találták meg. Nevük Békési Juliánna 16 éves és Sipos Klára 17 éves, mindketten Makón születtek s szapáry-falvai illetőségüek. A hatóság vizsgálatot inditott ez ügyben.

— **A reklam abszurduma.** Pankotai levelezőnk irja az alábbi érdekes apróságot. Egy ponyvafalu panoráma emelvényén a kintorna nyekergésétől kisérve szavalt a komédiás:

— Tessék, tessék besétálni! Itt látható tiz krajczárért egy özvegy krokodilus, mely puha ágyában bánatos özvegységét itczényi krokodilus könnyekkel siratja! . . .

A kintorna tovább kesergi a „Margaréta“ szomoru nótáját.

— **Megkésett öreghonvéd.** Az aradi sétatér végében árul körtét, szilvát, dinnyét, s egyéb déli gyümölcsöt Buczkó Mihály, a ki becsülettel végig küzdötte a negyvennyolczadiki szabadságharczot. Sebet sohasem kapott. A hadjarat idején mindenét elveszitette, de egyet nem, a — feleségét. Talán most már bánja is ezt Boczkó Mihály. A mama ugyanis — habár közel hetven év nyomja vállait — végtelen kedvelője a pálinkának, s egyéb szeszes folyadékoknak. Fel is önt a garatra csaknem minden nap, de ha az ura talál csak egy fél deczit is inni, országra szóló lármát csap, sőt meg is veri Buczkó Mihályt. Tegnap meg épen kiméletlenül bánt el öreg férjével. Midőn az a szomszédos boltba ment, hogy egy pohárka pálinkát megigyék, utána rohant, s a dinnyevágó késsel összevissza szurkálta, ugy, hogy Buczkó Mihály két hét mulva is nyomni fogja az ágyat.

— **Megkéselt legény.** A pankotai nagyvásáron — mint levelezőnk jelenti — mely a napokban folyt le, N. K. kéményseprő legény találkozott R. A. csizmadia legénynyel a korcsmában.

— Vegyél nekem valami vásárfiát, — szólt az egyik kedélyesen.

— Vesz az ördög! — felelt a másik vigan.

— Ne gorombáskodj vadszamár! — orditott az első erélyesen.

— Pács! (Azt nem mondta, de tette a második határozottan.)

A No. 1. kést rántott, s azt czombjába szurta a No. 2-nek, s aztán akadályversenyt rögtönzött egymaga. Azonban a legelső akadálynál letört, mert a csendőrök a futó embert lekapták 10 körméről s bevitték.

— **Háládatlan lakó.** A maga baján akart segiteni özvegy Sefrenyi Jánosné aradi szegény mosóasszony, midőn házában lakást adott Bene Pál vaggongyári munkásnak. De nagyon csalódott, mint ahogy csalódni szoktak mindazok, akik erősen biznak. Bene Pál ugyanis a napokban, miután az asszony megboldogult férjének garderobjából illően kiruházta magát, egy csomó ékszert ellopott s azzal szebb hazába zónázott. Az aradi rendőrség távirati megkeresésére Kőbányán elfogták.

— **Kirabolt grófi kastély.** Bolognából irják, hogy ott egy 20 főből álló rablóbanda tegnap kifosztotta gróf Visellini palotáját és az értékesebb holmikat magával vitte. Az elrablott ékszerek értéke 300 ezer lirára rug. A banda két tagját a rendőrség letartóztatta.

— **Borzalmas öngyilkossági kisérlet.** Sok mindenféleképen igyekeztek már megmagyarázni a lélekbuvárok és szocziológusok a századunk vége felé egyre jobban terjedő öngyilkossági mániát. Sokan a szocziális viszonyokban keresik a tragikus jelenség okát, sokan olvasmányoknak tulajdonitják azt, hogy az emberek oly könnyen szánják magukat halálra és sokszor semmis ok miatt válnak meg az élettől. De magyarázzák bármiként, az mindenesetre megfejthetlen marad, hogy sok öngyilkos a rendelkezésre álló sok eszköz daczára a legborzalmasabb módon öli meg magát. Igy akart véget vetni az életének tegnap egy Schneider Joachim nevü komptoirista Bécsben. Allitása szerint szerelmi bánatból halálra szánta magát és egy szabógéphez odaerősitett egy kötelet, a mely hurokban végződött. A hurkot a nyakára vetette s a kereket meginditotta. Szerencsére észrevették a dolgot és a fuldokló embert megmentették.

— **Orfeum a Fehér Keresztben.** Ma kezdi meg előadásait az angol-franczia-amerikai Orpheum társulat a Pohl kerti éttermében. A társulat, amerre csak megfordult, mindenütt nagy elismerést aratott s különösen nagy gondot forditott arra, hogy diszkrét előadásokkal szolgáljon a közönségnek. A jeles társulat előadásaira felhivjuk az aradi közönség figyelmét.

— **A szerb király életveszélyben.** Nagy veszélyben forgott e hó 5-én Sándor szerb király, a ki Nisből, a hol most udvartartása van, a mult héten hat napra tervezett kirándulást tett a Koparnik hegységbe. A király e kirándulás közben szerdán délután két óra-

kor nehány urtól kisérve elhagyta sátrát, de alig haladt nehány lépésre, oly heves szivatar tört ki, hogy sietve tartottak a sátor felé. A rohamosan közeledő fegeteg szélvésze letépte a zászlót a királyi sátorról s abban a pillanatban, a mikor Sándor király és kiséröi a sátor bejárata elé értek, fejök fölött lecsapott a villám. A királyt és a kiséretét erösen megingatta a villám szele, a mely homlokon és mellen érte öket, földmivelésügyi miniszter kivételével, a kit kezén csapott meg. Szerencse volt, hogy a vihar letépte a sátor aczélhegyü zászlóját, s hogy még nem voltak védötető alatt, mert könnyen végzetessé válhatott volna a villámcsapás az egész társaságra nézve.

— **Zálogházi árverés.** Ma délelött 9 órakor Weisz Dávid magán zálogház tulajdonosnál árverezés lesz egy hatósági képviselönek jelenlétében.

HYMEN.

Lengyel Tivadar folyó hó 19-én esküszik örök hüséget az orvosai izraelita imaházban Schenberger Mór, aradi népszerü kávéháztulajdonos kedves és müvelt leányának, Ernának.

GYÁSZROVAT.

† **Telescu Valér**, a tehetséges fiatal orvostudor elhunytáról értesülünk mély részvéttel. A megboldogult fia volt Telescu György, aradi gör. kath. lelkésznek. Haláláról — mely nagyszámu rokonságot boritott gyászba — a család a következö gyászjelentést adta ki: Alólirottak a mély fájdalomtól lesujtott kebellel tudatják forrón szeretett fiok, illetöleg testvérök, unokaöcscsük és rokonuk Telescu Valér, orvos-tudornak, f. évi augusztus hó 7-én, esteli 10 órakor, életének 28-ik évében, hosszas betegség után bekövetkezett jobblétre szendertültét. A boldogult hült tetemei augusztus 9-én, d. u. 4 órakor fognak Deák Ferencz-utcza 32. sz. a. házból gör. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Aldás emlékére! Arad, 1894. aug. 8. Telescu György, Telescu Rozália szül. Pap, szülei. Ifj. Telescu György, Telescu Veturia, testvérei. Telescu Erzsébet, Telescu Zsófia, nagynénjei. Bertyei György, nagybátyja. Telescu György, Telescu Eufémia, Telescu Lukréczia, Telescu Constantin, Telescu Traján, unokatestvérei.

MULATSÁGOK.

(=) **Tüzoltók mulatsága.** A pankotai önkéntes tüzoltó-egylet Váradi Károly föparancsnokkal élén a róm. kath. templom védszentjének ünnepén, augusztus 15-én saját, már eddig különben is pompás felszerelésének gyarapitására, bált rendez. Elözöleg is minden évben tartottak Nagy-Boldogasszony napján ily mulatságokat, melyek jó sikere állandóvá tette azt. Az idei, mint a meghivó jelzi, „fényes" lesz.

TÁVIRATOK.

Szerencsétlenség a vaskapumunkálatoknál.

Orsova, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) A vaskapumunkálatoknál alkalmazott furó hajón dynamitrobbanás történt. Hárman sulyosan és hárman kisebb sérüléseket szenvedtek.

Zendülö munkások.

Sopron, auguszt. 8. (Saj. tud. távirata.) A téglagyári munkások között uralkodó nagymérvü elégedetlenség ma már zavargásra csapott át. A munkások a felügyelöt késekkel támadták meg. *Simmel* nevü munkásasszonyt, ki öket békéltetni akarta, sulyosan megsebesitették. A felügyelö elmenekült. A helyszinen megjelent csendörök a rendet helyreállitották.

Az activ tisztek létszámának szaporitása.

Bécs, auguszt. 8. (Saját tud. távirata.) A hadügyminiszterium tartalékos tisztekből szándékozik az aktiv tisztek számát jelentékenyen szaporitani. E czélból az önkéntesek is fel lettek szólitva.

Szerbiai csendélet.

Belgrád, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) Gradistében a parasztok és hajduk között nagy verekedés volt. A hajduk hat parasztot megöltek.

Caserio kivégeztetése.

Páris, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) *Caseriora* kényszerzubbonyt adtak és folyton két rendörrel öriztetik. *Kivégeztetését 20-ára várják.*

Elfogott anarkista.

Páris, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) Marseilleben letartóztattak egy *Panetti* nevü olaszt, kinél dinamittöltényeket találták. Panetti Amerikából jött és olaszországba szándékozott utazni valószinüleg merényletet akart ott elkövetni.

Anarkista üzelmek.

Páris, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) *Lorienti* tengerészeti prefektus értesült, hogy az anarkisták a prefekturát levegöbe akarják röpiteni. Szigoru óvintézkedéseket tettek.

Munkászavargás.

Marseille, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) Aiges-Horteban az olasz és franczia munkások közt ismét nagyfoku a békétlenség. A helyszinére katonaság lett kirendelve, mert a francziák az olasz munkásokat vizbe akarják fojtani.

Óriási földrengés.

Róma, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) Acirealeban és környékén (Catania) reggel a földrengés több házat és templomot rombadöndött. Többen meghaltak és megsebesültek.

Béke a czár és Coburg között.

London, augusztus, 8. (Saj. tud. táv.) Allitólag a dán király erösen dolgozik azon, hogy a czárt *Coburg* fejedelemmel kibékitse. A czár a kibékülésre némileg hajlandónak látszik.

Pénzhamisitó földbirtokos.

Catania, aug. 8. (Saj. tud. távirata.) *Scandura* gazdag földbirtokost magyar koronák és olasz lirák hamisitásáért elfogták. Kastélya pinczéiben rendesen berendezett pénzverdét találtak.

A kolera.

Tirnovo, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) Ma tizenkilencz kolerabetegedés és két halálozás fordult elö.

Bromberg, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) Három kolerabetegedés és öt halálozás történt.

KÖZGAZDASÁG.

= **Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1894. évi aug. hó 7. Hizott sertés árak: I. Magyar elsö rendü: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 40.—41. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 40.—41. — krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgron felüli sulyban) 42.—42.5 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 42.—43. krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedö sulyban) 44.—45. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 40.—41. krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) 41.—42. krig — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedö sulyban) 43.5—44.5 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli sulyban) 42.—42.5 krig. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 42.—42.5 krig. — Könnyü (páronkint 220 klgrig terjedö sulyban) 42.5—43.5 krig. Sertésléttszám 1894. aug. hó 5-én volt készlet 188,146 darab. 1894. augusztus hó 6-án felhajtatott: 2674 drb. 1894. augusztus 6-án elszállittatott 4085 drb. 1894. aug. 7-én maradt készletben 186,735 drb. — A hizott sertés üzleti irányzata: változatlan.

Szeszüzlet.

— Augusztus 8. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 54.50, kicsinyben 54.75 hordó nélkül per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, augusztus 8. d. u. 5 óra.

Fajt		Irányzat	100 klg. ár frttól	100 klg. ár frtig
	Buza bánsági uj	...	6.40	6.70
	Buza tiszavidéki	...	6.45	6.75
	Buza pestvidéki	...	6.40	6.75
	Buza fejérmegyei	...	6.40	6.75
	Buza bácskai	...	6.50	6.80
	Roza uj, I-ső rendü	...	4.9[illegible]	5.—
	Roza uj, II-od rendü	...	4.90	4.95
	Arpa takarmány	...	5.30	5.60
	Arpa égetni való	...	—.—	—.—
	Arpa sörfőzdei	...	—.—	—.—
	Zab	...	5.80	6.10
	Tengeri bánsági	...	—.—	—.—
	Tengeri másnemü	...	5.70	5.75
	Káposzta-repoze bánsági	...	9.20	9.80
	Köles	...	—.—	—.—
Határidőre	Buza szept.-okt.	...	6.60	6.62
	Buza márcz.-ápr.	...	6.98	7.—
	Buza máj.-jun.	...	—.—	—.—
	Roza szept.-okt	...	5.10	5.12
	Tengeri jul.-aug.	...	—.—	—.—
	Tengeri aug.-szept.	...	5.68	5.72
	Tengeri októberre	...	—.—	—.—
	Zab márcz.-ápr.	...	—.—	—.—
	Zab szept.-okt.	...	5.80	5.82
	Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.	...	9.75	9.85

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 8. —

Fehér Kereszt szálloda: Fodor Manó jegyzö, Battonya. Dr. Noszlopy Antal kir. járásbirósági aljegyzö, Battonya. Dr. Lakatos Arpád ügyvéd, Battonya. Petter Szilárd föerdész és neje, Detta.

Vasuti szálloda: Groszmann Emil irodatiszt, Diakovár. Appeltauer, Temesvár, Csermák Károly állomásfelvigyázó, Hatvan.

KIS LOTTO.

Prágai:

59, 7, 10, 25, 28.

Nagy-Szebeni:

17, 88, 58, 39, 85.

Felelös szerkesztö. **Vass Géza.**

NYILTTÉR.*

ORPHEUM A „FEHÉR KERESZT"-BEN.

Az angol-franczia-amerikai

Orpheum-társulat

ma kezdi meg elöadásait a **„Fehér Kereszt"**-hez czimzett vendéglöm kerti helyiségében.

Biztositom a t. közönséget arról, hogy a társulat **diszkrét szellemdus darabokat** fog elöadni, ugy hogy az elöadásokon a t. hölgyközönség is bátran részt vehet.

Ezért a társutat elödásait a legjobb indulattal ajánlhatom a n. é. közönség szives figyelmébe.

Az elöadások kedvezötlen idö esetén a nagyteremben lesznek.

Tisztelettel:

Pohl Károly.

Mától kezdve naponta elöadás.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelösséget a szerk.

5303—894. sz. 3—3

HIRDETMÉNY.

A nagymélt. m. kir. pénzügyminiszterium 55863 | 894. sz. intézvénye alapján közhirré teszszük, hogy az o. é. egyforintos államjegyek a magánforgalomban csak 1895. évi deczember hó 31-ig fogadandók el, az állami pénztárak és hivatalok ezeket az államjegyeket pedig csak 1896. évi junius hó 30-ig fogadhatják el. 1896. évi julius hó 1-től 1899. évi deczember hó 31-éig ezeket az o. é. egyforintos államjegyeket már csak a váltó pénztári teendőkkel megbizott állami pénztárak, valamint a cs. és kir. közös központi pénztár Bécsben fogadják el átváltás végett, s hogy 1899. évi deczember hó 31-ike után ezek az állami jegyek többé sem fizetésképen el nem fogadtatnak, sem át nem váltatnak.

Arad, 1894. julius 27.

A városi tanács.

M. kir. államvasutak.

104540 sz. 1—3.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a szolnoki pályaudvaron létesitendő 24 állásu mozdonyszin, fütőházi iroda-, laktanya és szertárépület, viztorony, szénraktár, továbbá tisztitógödröt, vizdaruaknák és csatornák előállitásához szükséges összes munkákra.

A tervek, a költségvetések, az egységárjegyzéki minta, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint a munkak végrehajtásához kötött föltételek Budapesten a m. kir. államvasutak magasépitményi ügyosztályában (Teréz-körüt 56. III. em. 13. ajtó) és Aradon a m. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbben **1894. évi aug. hó 11-én déli 12 óráig** kell benyujtani alulirott igazgatóság épitési főosztályánál (Teréz-körut 56. II. em. 10. ajtó.)

Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlati mellékleteket pedig ivenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyujtani: »Ajánlat a szolnoki pályaudvaron létesitendő magasépitményi munkak előállitására.«

Az ajánlattevőket figyelmeztetjük, hogy csak az összes munkákra tett ajánlatokat fogjuk figyelembe venni.

Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1894. évi augusztus hó 10-én déli 12 óráig 3000 frt azaz háromezer o. é. frt bánatpénzt kell a m. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássi-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértivevénnyel adandók fel.

Budapest, 1894. julius hóban.

Az igazgatóság.

15420/894. 3—3.

Felhivás.

Felhivjuk Arad sz. kir. város törvényhatósági területén mindazokat, kik az 1896-iki ezredéves országos kiállitás II-ik jelenkori főcsoportjában, ugymint: **a mezőgazdasági csoportban**, melyhez tartozik a mezőgazdaság, kertészet, szőlészet, borászat, állattenyésztés, méhészet, halászat, selyemtenyésztés, tejgazdaság, mezőgazdasági szakoktatás, továbbá **az erdészeti csoportban**, melyhez tartozik az erdészet és vadászat — részt venni akarnak, ez iránt **f. évi augusztus hó 25 ig** nevök és lakásuk pontos megjelölésével irásban vagy szóval Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalában jelentkezzenek.

A II-ik jelenkori főcsoport, t. i. a mezőgazdasági, az erdészeti és vadászati csoportok részletes programmja jelen felhivás száma alatt Arad sz. kir. város levéltárában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1894. julius hó 28-án.

A városi tanács.

10800. kh. 1—3.

Hirdetmény.

A cs. és kir. 33. gyalogsorezred parancsnokságának 364. sz. a. kelt átirata szerint a csálai nagy erdőben **folyó évi augusztus hó 13-án reggel 5 órától** harczászati czéllövészet fog tartatni.

Ezen körülményt azzal hozom a nagy közönség tudomására, hogy a kérdéses napon az erdőben való tartózkodástól büntetés terhe alatt tartózkodjanak.

Arad, 1894. augusztus 7.

Sarlot Domokos
főkapitány.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolcz.

18277/III. szám. 678. 1—3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Garam-Berzencze állomásán a vendéglői üzletre 1894. évi október hó 1-től számitandó 3 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A nevezett vendéglőt bérbe venni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerüen bélyegzett, valamint kellő bizonyitványokkal felszerelt ajánlatokat **folyó évi augusztus hó 15-én déli 12 óráig** a magy. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőség titkári hivatalához e czim alatt: »Ajánlat a garam-berzenczi pályavendéglő bérletére 18277/III számhoz« lepecsételt boritékban tértivevény mellett nyujtsák be.

Az ajánlattevő köteles a miskolczi üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál folyó évi augusztus 14-én déli 12 óráig bánatpénzképen 200 frtot készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta utján külön boritékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vétetni nem fog.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 25. ajtó sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre szabadon választhasson.

Miskolcz, 1894. évi julius hó 5-én.

Az üzletvezetőség.

Magy. kir. államvasutak.

95305/94. szhoz. 725. 3—3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1894. évi szeptember hó elsejétől deczember hó végéig szükséges 800 métermázsa csepü vagy 900 métermázsa jutefonal és az 1895. évben szükséges 1600 métermázsa csepü vagy 1800 métermázsa jutefonal szállitására ezennel nyilvános pályázatot hirdet, melyre **részletmennyiség** szállitására is tehető ajánlat.

Az ivenként 50 kros okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb **1894. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig** a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál benyujtandók vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt csepü értékének 5%-a legkésőbb 1894. évi augusztus hó 30-ikának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő

A szállitásra nézve mérvadók és kötelezők a 129381/91. sz. általános szállitási, a csepü szállitására vonatkozó 40322/92. sz., és a jutefonal szállitására vonatkozó 94683/92. sz. különleges feltételek.

A szállitásra vonatkozó egyéb részletes módozatok az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módozatok leirása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag- és leltár beszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kivánságra postán megküldetik.

Budapest, 1894. julius hóban.

Az igazgatóság.

---

708 | 894. gazd. sz. 3—3

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi bérház épület II-ik emeletén lévő 3. számu 5 utczai szobából s mellékhelyiségekből álló lakásnak f. évi november hó 1-jétől való bérbeadása iránt **f. évi aug. hó 10-én d. e. 10 órakor** árverést tart.

Kikiáltási ár: 520 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi julius hó 30-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lőcs Rezső,
aljegyző.

1600/1894. pm. 3—3.

Hirdetmény.

Néhai Pálfy Józsefné szül. Kishalmy Klementina emlékezetére idősbb Kishalmy Ferencz ur által tett alapitvány 4000 frtnyi tőkéjének 200 frtot tevő egy évi kamatai, mint kiházasitási vagy üzlet berendezési segély összeg a f. é. augusztus hó 19-én egy, az aradi polgári jótékony nőegylet árvaházában nevelt kifogástalan erkölcsiségü szorgalmas árvának, vagy egy oly egyénnek, ki szintén a nevezett árvaházban neveltetett s mint nagykoru lép házasságra, vagy kezd üzletet — ki fog adatni.

Azok tehát, kik ezen segélyt elnyerni óhajtják s a megjelölt minősitéssel birnak, felhivatnak, hogy kérvényüket hozzám **f. é. augusztus hó 17-ig** benyujtsák.

Arad, 1894. évi julius hó 24-én.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

1658/1894. pm. 728. 3—3.

Hirdetmény.

Közhirré tétetik, hogy a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1895. évre érvénynyel birandó névjegyzékének összeállitására alapul szolgáló adóhivatali kimutatás a **f. évi augusztus hó 4-től augusztus hó 11-ig** bezárólag betekintés s esetleg felszólamlás végett a polgármesteri hivatalban kitétetett.

Arad, 1894. évi julius hó 31.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

493/1894. pm. 3—3.

Hirdetmény.

Az első aradi gyártelep részvénytársaság Séga külvárosban fekvő szeszgyára vizeinek a Holtmaros — most már élővizcsatornába való levezetésére szolgáló, a nevezett külvárosi Ekeutczán a városi téglaverő helyeken átvonuló, fából tervezett csatornából álló vizi müvek létesitésére engedélyért folyamodván, ezen kérvényt a hozzá csatolt tervekkel, valamint ezen tervekre tett szakértői véleményekkel, ugy a kulturmérnöki hivatal észrevételeire a kérvényző által bemutatott nyilatkozattal együtt 1894. évi julius hó 25-től augusztus hó 25-ig terjedő 30 napra hivatalos helyiségemben közszemlére kiteszem.

Egyidejüleg a kérvény tárgyalására **1894. évi szeptember hó 17. napjának d. e. 10 óráját** határidőül, tárgyalási helyül pedig Arad sz. kir. város székházának tanács termét kitüzöm.

Egyidejüleg mindazokat, a kik a kérdés alatti vizimü által érdekelvék, felhivom, hogy a mü létesitése ellen netáni ellenvetéseiket akár a közszemlére való kitétel alatt irásban, akár a tárgyalás alatt szóval annál inkább előadják, minthogy ellen esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Aradon, 1894. évi julius hó 19-én.

Salacz Gyula
kir. tanácsos. polgármester.

M. kir. államvasutak.

99489. A. V. szám. 1—3.

Pályázati hirdetmény.

A püspök-ladányi légszeszvilágitás átalakitása folytán visszanyert 88 drb részint teljesen jó karban levő, részint pedig kisebb javitást igénylő pillangó lángzóval ellátott vörösrézből álló (egyes darabok nickelezve) naphtalin tartókat eladni szándékozván, felkérjük az érdekelteket, hogy azok megvételére vonatkozó és 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat a következő felirással: »Ajánlat a 92287/94. számhoz, naphtalin tartók megvételére« **folyó évi aug. hó 18-áig** az alulirt igazgatóság anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál (Budapest VI. Andrássy-ut 73. II. emelet) benyujtani szivéskedjenek.

Az eladni szándékolt naphtalin tartók budapesti központi szertárunkban (józsefvárosi pályaudvar) megtekinthetők.

Az ajánlat benyujtását megelőző napon, azaz aug. 17-én déli 12 óráig a megvenni szándékolt tartóknak az ajánlati egységárral számitott 5%-a bánatpénzként teendő le főpénztárunknál. Bánatpénz nélküli vagy elkésve beérkezett ajánlatok figyelembe nem vehetők.

Egyebekben a m. kir. államvasutaknál az ócska anyagok eladására 129381/91. sz. a. fennálló feltételek mérvadók.

Az igazgatóság.

10728. kh. 1—3.

Végzés.

Arad város területén egy gazdátlan kutya kóborolt, mely egy embert megmart s leüttetvén, a megejtett bonczolás alkalmával rajta a veszetség kór állapittatott meg, a miért is az 1888. évi VII. t. cz. 68. §-a s a 40000/888. sz. a. kelt magas rendelet 188. §-a alapján a 9666/894. sz. a. elrendelt szájkosarazását vagy kötve tartását a kutyáknak további 40 napon, azaz **1894. évi augusztus hó 6-tól 1894. évi szeptember hó 16-ig** meghosszabbitom.

Erről a város közönséget tudomásvétel és alkalmazkodás végett azzal értesitem, hogy a kitett idő alatt szájkosár nélkül járó kutyák elfogatni s a gyeptéren megsemmisittetni fognak, mig a tulajdonos a hivatkozott törvény 154. §. i. pont alapján büntettetni fog.

Arad, 1894. évi augusztus hó 6.

Sarlot Domokos
főkapitány.

M. kir. államvasutak. Uzletvezetőség Aradon.

16063/94. I. szám. 673. 3—3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Gyulafehérvár állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik.

A bérlet 1895. évi január hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számitott három éven át, vagyis 1897. évi deczember hó 31-ig.

A bérleti feltételek a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel és a boritékon »Ajánlat a gyulafehérvári pályavendéglő bérletére« felirattal ellátott ajánlatok lepecsételve f. **évi november hó 20-án déli 12 óráig** az alulirott üzletvezetőség I. osztályánál nyujtandók be.

Bánompénz fejében 100 azaz egyszáz o. é. forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi november hó 30 án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyüjtőpénztáránál Aradon leteendő. Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Arad, 1894. évi julius hóban.

Az üzletvezetőség.

Nemez és szalmakalapok.

Utazó és kézi kofferek.

Kilényi C. és Társa

Arad Andrássy-tér 20. (Aréna épület.)

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönségnek valamint nagyrabecsült vevőinknek b. figyelmébe ajánlani a

nyári idényre

érkezett nagy választékú divat ujdonságainkat **voytek, francia batisztok, szatinok és delainekben,** melyeket

olcsóbban mint bárhol

árusitunk el.

Nemkülönben ajánljuk nagy raktárunkat a legjobb gyártmányu **vásznak, chiffonok, canavász, csinvat és asztalnemüekben.**

Midőn az eddig irányunkban tanusitott b. pártfogásért köszönetet mondunk, kérjük ezt a jövőben is föntartani, miért is mint eddig is szolid és pontos kiszolgálást biztositunk

teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa
a „kék golyó“-hoz.

Nap- és esőernyők.

Czérna és selyemkeztyük harisnyák és nyakkendők.

Jegyzői-irnok.

Egy a jegyzői teendőkben jártas fiatal ember alulirottnál azonnal alkalmazást nyerhet. Fizetés 200 frt. A szorgalomhoz aránylag mellékjövedelem is biztositatik.

Barakony, 1894. aug. 3.

Keresztes Lajos
732. 3—3 **jegyző.**

Aradmegyében egy 341|1100 **holdas kies fekvésü — és a vasuti állomáshoz fél órára távol fekvő birtok — gazdasági épületekkel s az összes igavonó marhákkal együtt jutányos feltételek alatt eladó.**

Felvilágositást megbizott alólirott adhat.

Zubor Ádám
1—3. **Kovaszinczon.**

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm. 51 9—o2

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhirré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenkint: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2% 26 fél évi törlesztésre 7½%, melyből tőke törlesztésre 1½% fordittatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat külömbözet megtéritése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,
királyi tanácsos polgármester.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára
és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szivesen ajánlkozik minden **bárhol és bárki** **által hirdetett** gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbizható hatásu szereket:

Chinin-czukor és Chinin csokoládé, gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadijjal koszoruztak. Mind az 5 világrészben el van torjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek, dr Häger javitott receptje szerint, legmegbizhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatásu és ártalmatlan szerekből összeállitott hajfestőszer — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr. A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arczon mutatkozó szeplők, pattanások és májfoltok eltüzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrt szépit hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitünő minőségüek, dr. Szabó Gyula világhirü pincéjéből. Ára 1 üvegenek 3 és frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centl. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor. 2% Chinatartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin- és vasoxydtartalommal Egy 30 centlit. üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörös fehér és sárga szinben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertyafénynyel. Hat perczig égő, 1 drb 60 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag ¼ literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsama. A megfagyott kezet vagy lábat 3—4 nap alatt biztosan meggyógyitja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle meghülésből eredt rheumás és csuzos fájdalmak ellen igen hires és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora, mely mindenféle köhögést biztosan gyógyit. Ára 40 kr.

Mindezen gyógyszerek — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta utján is elküldetnek.

Ugyanezen gyógyszertárban minden vegyvizgázára megbizásunk elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesittetnek. 381 6—12

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság“ könyvnyomdájában.